

Kansalliskukat rohdoksena

Kirsi Jokela, Bertalan Galambosi.

MTT, Ympäristötutkimus, Ekologinen tuotanto, Karilantie 2A, 50600 Mikkeli
kirsi.jokela@mtt.fi, bertalan.galambosi@mtt.fi

Tausta: Kansainvälisellä rohdosalalla on kasvava huoli luonnon rohdoskasvivalikoiman supistumisesta, mikä johtuu osittain ympäristöllisistä syistä, mutta ennen kaikkea kasvien kontrolloimattomasta ylikeruusta. Muutamissa tuotantomaissa (esim. Bulgaria, Espanja) vaarantuneiden rohdoskasvien keruuta säännöstellään määrittelemällä kiintiöitä kasveittain, alueittain ja vuosittain

Suomessa luonnon rohdoskasvien uhanalaisuus ei ole samaa luokkaa kuin Keski-Euroopassa. Keruu ei vaaranna luonnon rohdoskasvien olemassaoloa, ja osa muualla Euroopassa uhanalaiseksi luokitelluista lajeista sopii ilmastollisesti viljeltäväksi Suomeen.

MTT Ekologisessa tuotannossa on vuonna 2000 aloitettu kolmevuotinen tutkimusprojekti, jonka tarkoitus on löytää ilmastollisesti Suomeen sopivia uusia viljelykasveja. Tutkimukseen on valittu sellaisia kaupallisia rohdoskasveja, jotka ovat Suomen luonnon alkuperäisiä lajeja tai joita viljellään meillä koristekasveina. Osa valituista kasveista on eräissä maissa maakunta- tai kansalliskukkia:

Kevätesikko (*Primula veris*) - Ahvenanmaan maakuntakukka ja Ruotsin Närke maakuntakukka

Kielo (*Convallaria majalis*) - Suomen kansalliskukka ja Ruotsin Gästrikland maakuntakukka

Etelänarnikki (*Arnica montana*) - Sveitsin epävirallinen kansalliskukka

Alppitähti (*Leontopodium alpinum*)- Itävallan kansalliskukka

Vuosina 2000-2001 suoritettujen viljelykokeiden mukaan rohdokseksi käytettävän kielokasvuston lehtimassan (*Folium Convallariae*) kehittyminen on hidasta ja ensimmäistä lehtisatoa voidaan odottaa aikaisintaan 3.-4. viljelyvuonna.

Sen sijaan alppitähtien kukkasatoa voidaan korjata jo istutusvuonna, mutta havaintojen mukaan kukkasato on toisena vuonna huomattavasti korkeampi (Taulukko 1).

Etelänarnikki muodostaa kukkia heti istutusvuonna, mutta varsinainen kukkasato voidaan korjata vasta 2.-6. viljelyvuonna.

Siemenistä lisätyn kevätesikon juurisatoa voidaan korjata vasta kolmannen kasvukauden lopussa, mutta kasvullisesti lisättyjen kasvien juurisato on korjattavissa jo toisen kasvuvuoden syksyllä.

Taulukko 1. Kansalliskukkien rohdossato Mikkelin viljelykokeissa v. 1997-2001.

Rohdoskasvi	Kanta	Korjattu kasviosa	Tuore sato g/m ²		
			1.vuosi	2.vuosi	3. - 6. vuosi
Alppitähti	No 67.	Kukka (<i>Flos Leontopodii</i>)	37	972	-
	No 68.	Kukka (<i>Flos leontopodii</i>)	6	450	-
Kevätesikko	kotimaa	Juuri (<i>Radix Primulae</i>)	-	1823	-
Etelänarnikki	Oulu	Kukka (<i>Flos Arnicae</i>)	-	198	480 - 680

Mikkelin viljelykokeiden tavoitteena ovat kehittää k.o. rohdoskasvien mahdollinen tuotantomittakaavainen viljelytekniikka ja määrittää potentiaalinen sadon määrä ja laatu. Euroopassa vaarantuneeksi luokiteltujen luonnonkasvien viljely kontrolloiduissa oloissa pienentää lajeihin kohdistuvia kaupallisia ja ympäristöllisiä paineita ja tutkimuksen avulla voidaan laajentaa suomalaisten erikoisviljelijöiden kasvivalikoimaa.